

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Na katoliški shod

(25.—28. avg. 1923.)

Katoličani Slovenije!

Naš veliki dan, največja manifestacija slovenskega ljudstva dosihdob, nedelja 26. avgusta, se bliža! Kako smo pripravljani nanjo?

Od 1. decembra l. l. so najbolj poklicani in večji gospodje razmišljali in sklepali o tem, kakšne resolucije naj predlože 5. katoliškemu shodu, da jih sprejme ali popravi in ž njimi pred vsem svetom izpove, kako hočejo katoliški Slovenci imeti urejeno svojo družino, šolo, državo, kaj amatirajo za pravo in dobro, kaj pa zavračajo kot zlo. Ta številna posvetovanja so srečno končana in na podlagi resolucij izdelujejo govorniki svoje slavnostne govore za katoliški shod.

Odsek za zunanje priprave je vodil z vneto daljnje priprave za urejen in nemoten potek zunanjih zadev: priglaševanja, dovoza, sprejema, nastanitve, prehranjenja, dohoda udeležnikov, za red in varnost, za točen in lep spreved, službo božjo, zborovanja itd. Pevska zveza organizira veličasten nastop pevcev (do 1500) pri sv. maši, Orlovska Podzveza nastop Orlov in Orlic v sprevedu in pri telovadbi v stadionu, ki se gradi nasproti topničarski vojašnici. Slično se pripravljajo vse druge naše organizacije.

Spored 5. katoliškega shoda je docela že izdelan, le male izpremembe utegne še potreba izsiliti. Da ne bo zmede, naj krajevni odbori pazno slede objavam v »Slovenca«; volja vedno zadnja vest, ker izpremenjene razmere včasih zahtevajo izpremembe v sporedu.

Po dosedanjih prijavah (iz nekaterih krajev še ni bilo izvidnic nazaj!) moramo soditi, da zbere 5. katoliški shod v Ljubljani 70 do 100 tisoč ljudi za glavni dan 26. avgusta. Tako ogromno število bo mogoče v redu premikati le, če se vsi krajevni odbori in vsak posameznik točno ravna po objavljenih navodilih, se omeji v zahtevah in posebnih željah, ne išče le lastne udobnosti, ampak se žrtvuje v korist skupnega cilja: pokazati svetu urejen nastop armade za čast božjo in pravi blagor naroda.

Glavne točke spreveda za vse udele-

žence so: zbiranje za spreved (prvi že pred 6. uro), spreved (bo treba iti v dveh sprevedih, da prihranimo čas!) od 7. do 9. ure, sveta maša (Kongresni trg) $\frac{1}{2}$ 10. do $\frac{1}{2}$ 11. ure, zborovanje (Kongresni trg) $\frac{1}{2}$ 11. do 12. ure (pozdravi, dva govora). Popoldne ob $\frac{1}{2}$ 3. uri v vseh ljubljanskih cerkvah pobožnosti za Marijine družbe, misijone, III. red, evharistična, sv. Cirila in Metoda, za dijake in za vojake, ki so se srečno vrnili iz svetovne vojne (ker nimajo posebne organizacije, opozorite posebno te može in fante, da imajo shod v garnizijski cerkvi sv. Petra, potem gredo na pokopališče k Sv. Križu obiskat padle tovariše). Ob 4. uri bo orlovska telovadba v stadionu na Dunajski cesti. V ponedeljek in torek se vrše zborovanja odsekov, vsak večer, počenši v soboto, bodo prireditve za oddih in razvedrilo v gledališčih in dvorah.

Dosegli smo pri železnici, da bo poskrbela za toliko vlakov, kolikor jih največ more voziti na progah v Ljubljano in nazaj zlasti neposredno pred in po nedelji, da ne bo treba prenočevati desetisočem v mestu. Ker bi udeleženci iz oddaljenih krajev Štajerske in Dolenjske radi ta čas obiskali tudi Marijo na Brezjah, smo za iste ugodnosti skrbeli tudi zanje. Vožnja bo za polovično ceno od 22. do 31. avgusta na vseh vlakih in v vseh razredih na podlagi izkaznice, ki jo morate dati žigosati 26. avgusta v Ljubljani Pripravitelnemu odboru.

Izkaznice za polovično vožnjo in brezplačen vstop k vsem zborovanjem in za stojišča na telovadišču so po 10 Din, 15 Din. (Obenem za pot na Brezje in Bled) in 25 Din (častne, za premožnejše in dobrotnike). Pošiljamo jih na naslove župnih uradov za krajevne odbore v številu, soglasov. Ž njimi takoj začnite živo agitacijsko delo, da žimprej vse prodaste in imate čas, še novih naročiti in razpečati do 10. avgusta, ker moramo ta čas železnici sporočiti število potnikov, da bo mogla pripraviti vlake, mi pa razglasiti čas vožnje.

Pozneje priglašeni najbrž ne dobe mesta na vlakih!

Na Brezje ne boste mogli vsi na en dan! Le enotirna železnica vodi tja in je obremenjena z več rednimi vlaki. Svetujemo, da se posamezne okolice na Štajer-

skem (morda dekanije) dogovorno priklase vsaj do 10. avgusta semkaj za posebne vlake, ki bi vozili skozi Ljubljano že pred soboto na Brezje ter prišli nazaj v Ljubljano v soboto zvečer ali po polnoči, nazaj domov bi odšli po 7. uri v nedeljo zvečer. Oddaljeni Dolenjci pa bi šli lažje na Brezje v ponedeljek zjutraj. Glavno hrano bi morali vzeti s seboj v nahrbtnikih (tudi brezalkoholne hladilne pijače, da ne bo zamud vsled iskanja vode!).

Da bo lažje zanesljivo ustreči božjepotnikom na Brezje (Bled) in se izogniti gneči v Ljubljani, odredimo po nasvetu mariborskega Pripravl. odbora: Kdor se doma priklasi za Brezje (Bled), naj plača polovično vožnjo za pot Ljubljana—Otoče 10.50 Din, krajevni pripravljalni odbori naj pošljejo do 6. avgusta nam denar in številko priglasenih, mi pa kupimo pri železnici listke in jih pošljemo krajevnim odborom za razdelitev med priglašene. Kdaj bodo najlažje šli tja, sporočimo, ko uredimo z železnico vozni red. To bo mogoče po 10. avgustu, ko zaključimo priglaševanje.

Spominske podobice po 1 Din pošiljamo obenem z izkaznicami. Vsak udeleženec (tudi drugi jo lahko kupijo) naj jo ima in hrani v spomin, pri sv. maši jo bo rabil. Preberite in premislite doma večkrat besedilo, naučite se peti himno katolikov vsil!

Natančen spored bo sredi avgusta objavljen v časopisih in razposlan na posebnih listih krajevnim odborom.

V sprevedu koraka na čelu Orel in najbrž tudi konjeniki v narodnih nošah. Pridite zlasti v narodnih nošah (harmonike so izključene), gasilci v svojem kroju! Vsaka organizacija (Orli, društva, Marijine družbe itd.) naj ima gotovo svojo zastavo ali prapor, vsaka župnija vsaj eno malo cerkveno bandero. Razen par organizacij, ki korakajo skupno, bodo udeleženci iz vsake dekanije korakali v eni četi, razdeljeni v oddelke duhovnikov, županov in občinskih odbornikov, narodnih noš, mož in fantov (vojaki skupaj), žen in deklet. Iz okolice mesta (do 15 km) naj bi prišli konjeniki v narodni noši, kolesarji in okrašeni vozovi s pevskega zbori, ki pojo v sprevedu. Vsaka dekanija bo morala imeti nekaj svojih rediteljev s seboj (12 cm širok bel pas na levi roki) in napisno tablo. Pripravite se na to!

Vojni zakon.

V eni prejšnjih številčk smo poročali o delu naših poslancev v vojnem odboru. Ker so trajale seje vedno, dokler ni bil zakon v skupščini sprejet in se je to in ono še menjavalo, zato šele sedaj nadaljujemo in dopolnjujemo poročilo.

OPROSTITUTEV.

V nadaljni seji se je načelo ono, kar se je bilo baš na predog naših poslancev sprejelo — to je, da se višina davka za oproščenje sina od stalne vojaške službe vzame ne kot doslej 20 Din nego 60 Din. To je bil sprejel minister in večina odbora, nekaj radikalov in demokratov je bilo proti. Ti pa so rovali in rovali tako daleč, da so še enkrat predlagali, naj se vsota 60 Din črta in vzame zopet 20 Din. Posl. Škulj se je z vso silo protivil takemu nemožatemu postopanju, posebno od strani ministra, ki pač mora držati vsaj on, kar reče. A radikali so začeli kričati, — Pašić ne pusti 60 Din — no in ustrašili so se ti in oni, preklicali določbo 60 Din, nakar se je zopet vzelo 20 Din ob burnem protestu naših poslancev. V isti seji se je preklical sklep, da v družinah, kjer je od 1912 do 1920 padel en sin (v srbski družini pa 2), ima eden skrajšan rok — to je bilo sprejeto, a se je zopet določilo, da veljaj za družino kot za zadrugo določba, da če sta padla dva v omenjeni dobi, potem dobi šele eden skrajšan rok. Vidite, kako je težko delati pri teh ljudeh, ki besede ne drže.

VOJAŠKE TAKSE.

Nadvse važno je poglavje o vojnih dajatvah. Vlada je določila, da vsak, kdor ni takoj pri prvem rekrutovanju sposoben, plača letno 50% od svojih direktnih davkov, in če ne on, pa oče ali družina njegova in plačeval bo od 20 do 50 leta. Oni pa, ki so pobegnili, ali se niso odzvali vojni službi, plačajo 100% od direktnih davkov. To so hude določbe. Posl. Škulj je takoj izjavil, da je taka določba tako težka kot doslej nobena. Zahteval je, naj se črta določba, ki pravi, da vojaško takso plačuje tudi oni, ki je začasno nesposoben — ker je lahko mogoče, da bo dvakrat fant nesposoben, v tretje potrjen in bo moral potem služiti 18 mesecev, pa še dve leti plačevati takso. Predlogu posl. Škulja so se pridružili še drugi poslanci, a minister ni hotel pristati in zato ni uspel. Istotako je zahteval posl. Škulj, da vojaško takso plačaj sam, ne pa da se rabi imetje njegove družine, a ni uspelo. Isti poslanec je ostro protestiral proti določbi 50% direktnih davkov. Kazal je na krivično neenakost direktnih davkov, katerih mi plačujemo največ, a sedaj bo še večja neenakost. Nastop Škulja je uspel v toliko, da se je spremenilo določilo, da ne plača fant 50% skupnega direktnega davka, nego le 50% od onega dela, ki nanj v družini odpada. Glede 100% vojaške takse pripomnimo, kako važno je ono določilo, da se naši fantje, ki so v Ameriki do 25. leta, smatrajo kot navadni rekruti in ne kot begunci. Prihranil se jim je velik davek, ker drugače bi oče že od 21. leta moral zanj

plačevati takso, a sedaj pa, če pride s 25 leti iz Amerike, ne bo kaznovan in ne bo plačeval nobene takse. To je izključno uspeh naših poslancev. Posl. Škulj je zahteval, naj se vojaška taksa plačuje od 24. do 28. ali kvečjemu do 32. leta, a uspel je le v toliko, da se ni vzelo od 20., nego od 21. leta.

VOJNE DAJATVE.

Glede vojne komore (to je dajatve konj, volov in voz za vojsko) se je sprejela mala olajšava za najrevnejše kmete in one, ki se preživljajo s tovarno živino. Posl. Škulj je predlagal, naj odpade tista staroveška določba, da mora konjenik ob mobilizaciji pripeljati svojega konja z opremo, a minister ni pristal, četudi je priznal, da takega zakona res ni v vsej Evropi. Glede komore se je sprejelo še nekaj drugih določil, a več koristnih predlogov naših poslancev žal ni uspelo.

Glede oddajanja komore je uspel predlog posl. Bedjanića, da bodo v komisiji vedno zastopane občine. Huda vojska se je pa vnela glede prispevanja v takozvani remontski fond. Srbija ima namreč ustanovo, ki skrbi za nakup vojnih potrebščin in imenuje se remontski fond. Uporablja ta zaklad le vojaška oblast in državnemu zboru se nikoli ne poroča, kam gredo denarji, ki se stekajo v ta fond. Predložili so pa sedaj novo postavbo, da se kot prispevek za ta fond nastavi nov davek, in sicer v tej obliki, kot je invalidni davek, ki se bo določeval po direktnih davkih. Vse vojaške takse in ves novi davek, ki bo, kot so preudarili, znašal 50 milijonov dinarjev, se bo stekal v remontski fond. Posl. Škulj je dokazoval, kaka krivica se bo zgodila zopet nam in Hrvatom, ko plačamo še itak več direktnega davka. Protestiral je proti novemu davku in sploh proti takemu fondu, kamor bo ljudstvo plačevalo davke, a nikdo ne bo imel kontrole nad tem denarjem, tudi državni zbor ne. Pa so radikali in demokrati skupaj potegnili in sklenil se je davek in remontski fond brez kontrole. Iz tega fonda se bo kupovala živina za vojaštvo in se bo plačalo, kar se bo kmetom odvzelo ob vojski in mobilizaciji. Posl. Škulj je dokazoval, da to ne gre skupaj, ker bodo lahko generali nakupili za ves denar živine in avtomobile za vojsko, a ko bo mobilizacija, se lahko prigodi, da ne bo denarja za ono, kar bodo revnim kmetom odvzeli. Eni so priznali, da je to mogoče, a kaj, glasovali so za take postavbe in sprejeto je bilo kljub protestu poslancev Jugoslovanskega kluba in muslimanskega kluba.

OSKRBOVANJE ARMADE.

Zadnje važnejše poglavje je pa oskrbovanje armade. Poslanci Jugoslovanskega kluba so zahtevali, da vse ono, kar armada rabi, naj vojno ministrstvo jemlje od kmetov in obrtnih in sličnih zadržug, da se bodo s tem podpirali mali ljudje, ne pa veliki največkrat tuji kapitalisti. Minister je v glavnem pristal.

VOJNE PODPORE.

Prišlo je končno važno vprašanje, kaj pa z onimi, ki bodo šli na vojsko ali bodo mobilizirani, doma pa ostane siromašna

družina brez hranilca. Radikalji so predlagali določbo, da družine onih, ki plačajo pod 20 Din direktnega davka, dobijo podporo v naturi in v denarju in obdelovati se jim mora polje. A kdo naj vse to oskrbi — predlagali so — občino. Torej občina naj plača vse podpore in oskrbuje, da se zemljišče onih mobiliziranih obdeluje. Končno se je še določilo, da naj vojaška oblast nadzira, če občina redno deli podporo. Z vso ostrojtjo je proti temu predlogu nastopil posl. Škulj. Dokazal je, da taka določba lahko spravi občino v propast, ljudi ob vsako podporo in nastale bodo pravde in prepiri med občani in občino. Ostro je protestiral proti določbi, da občino nadzira vojak, dočim se pri remontskem fondu ne pusti, da bi vojaška nadziral državni zbor! Na podlagi izvajanja posl. Škulja se je vnela huda debata — celo srbski zemljoradnik je zahteval, da se vsi ti predlogi zavrzijo. Posl. Škulj je pa zasukal predlog v tem smislu, da naj podporo dobi oni, ki plača pod 60 Din direktnega davka in podpora naj gre na račun države, višino iste pa določa občinski odbor v zvezi z okrajnim glavarstvom. Več poslancev je bilo za ta predlog, a zmagali so radikali in demokrati in ostalo je pri predlogu vlade, ki je bil seveda sprejet.

BATINANJE.

Posl. Bedjanić je zagovarjal predlog, da se vstavi v zakon prepoved o batinanju. Minister se je izgovarjal, češ da je ta prepoved zapopadena v kazenskem zakonu in ustavi. Posl. Škulj mu je zavrnil, da baš radi tega še treba zakona, da se pokaže, kako slabo se ona dva izvršujeta.

ZA VERSKO SVOBODO.

Posl. Škulj je stavil samostalen predlog, da se nikoli ne smejo siliti vojaki ene vere, da se udeležujejo verskih obredov druge vere. Srbi so precej poskočili, ker so čutili, da mi ne maramo sprejeti njihove slave in rezanj kolača. Vojni minister je zatrjeval, da to je že obseženo v ustavi, a obljubil je, da izda tozadevno povelje na vso armado.

VOJNI ODBOR.

Končno je poslanec Škulj stavil predlog, da se uzakoni določba, po kateri ostane vojni odbor stalno skupaj in bo nadzoroval vse, kar k vojski spada: to je uprava, nakup potrebščin, ravnanje s fanti in bi reševal večje pritožbe vojaštva proti krivicam, ki se jim gode, osobito pa bi nadziral remontski fond. Mnogim je dopadel ta predlog, a minister ga je odločno zavrnil.

KONEC.

S tem so se končale seje vojnega odbora, zakon se je predložil parlamentu, kjer so naši poslanci zopet izčrpno obravnavali posamezne točke. Kot glavni govorNIK iz Jugoslovanskega kluba je odločno nastopil poslanec Škulj. Izmed vseh poslancev je Jugoslovanski klub največ stavil predlogov in najmarljivejše se udeleževal razprave, kako so pa drugi slovenski poslanci delali pri vojnem zakonu, o tem poročamo prihodnjik.

Iz teh poročil pa lahko vsakdo spozna, da so poslanci Jugoslovanskega kluba

moško, vztrajno in pogumno zagovarjali ona načela, ki so program naše stranke. S svojim nastopom so pokazali, da naša načela niso le za shod ali volitve, marveč da se vsega tistega, kar pred narodom zastopajo, tudi v Belgradu vztrajno drže, in tudi glede vojnega zakona se je nekaj doseglo. Če ne vse, ni pač krivda naših poslancev, nego krivda onega ljudstva, ki je poslalo v parlament ljudi, ki ne zastopajo ljudskih koristi.

Vsi verni Slovenci na katoliški shod!

Orlovski kuluk.

Lepo se razvijajoči orlovski mladinski organizaciji, ki skrbi za izobrazbo in vzgojo naše doraščajoče mladine na temelju katoliških načel, je veliko ležeče na tem, da se tudi telovadba med mladino z veliko vne- mo goji. Zakaj za utrjevanje volje in discipline, ki je posebno v današnjem času mladini tako potrebna, je telovadba — kot kaže skušnja, eno najuspešnejših sredstev. Mladinska vzgojna organizacija brez telovadbe je vedno medla in brez posebnega vpliva na mladino.

Manjkalo pa je organizaciji dosedaj večjega prostora za velike telovadne nastope. Ker bodo letos zopet enkrat vsi slovenski Orli (brez hrvatskih) skupno nastopili ob priliki katoliškega shoda v Ljubljani, se je že pozimi osnovala posebna zadruga »Stadione«, ki naj skrbi za graditev stalnega velikega, lepo urejenega telovadišča. Zadrugi se je posrečilo dobiti nasproti artilerijske vojašnice na Dunajski cesti svet, ki je vsled doline, iz katere obstoji, že po naravi silno pripraven za telovadišče. Izdelal se je umetniški načrt za stadion (tako se imenuje po staro-grškem vzorcu tak prostor), ki bo kras za celo Ljubljano. Seveda letos še ne bo dovršen, ker ni časa in denarja. Pač pa se bo letos izvršilo potrebno planiranje, ker je treba radi hribovitosti tal zemljo deloma poglobljati, deloma donasati. To delo se sedaj z veliko vne- mo vrši.

Ker je pa čas kratek in ker je treba štediti z denarjem, ki ga orlovska organizacija nima na razpolago, se je uvedel orlovski kuluk (tlaka). Vsak dan prihajajo odseki in društva od blizu in daleč ter kopljejo, vozijo in se potijo tako, da delo očividno napreduje pod njihovimi rokami. Tudi ljubljanski odseki in odbori s predsedstvom Orlovске podzveze na čelu so že pridno delali. Načelo velja: vsak Orel en šiht, če pa nikakor ne more, naj pa ga plača. Izvzeti so revni, ki ne morejo niti enega dneva oziroma ene dnevne plače pogrešiti.

Na Stadionu se pridno giblje sto rok! Orli in orlovski prijatelji, na noge! Sokoli so delali z državnimi milijoni, mi pa delajmo s svojo pridnostjo, vztrajnostjo in požrtvovalnostjo, ki je več vredna kot državni milijoni.

Odseki, ki se še niste prijavili za orlovski kuluk, posebno bližnji, prijavite in pišite preje na Orlovsko podzvezo, kdaj pride in koliko vas bo. Orodja ni treba s sabo nositi.

Razgled po svetu.

DOMA.

Vnarodni skupščini se je pretekli teden v zakonodajnem odboru razpravljalo o uradniških plačah, za katere se sedaj letno izdaja 2600 milijonov dinarjev. Po novem bi znašali vsi izdatki za uradništvo 3580 milijonov dinarjev, torej skoro eno milijardo dinarjev več, na razpolago je pa samo 400 milijonov dinarjev več. Zato namerava vlada veliko število uradništva opustiti. Po novem uradniškem zakonu, ki stopi v veljavo 1. oktobra, bodo vsi uradniki tri leta nestalni in bodo lahko tekom treh let odpuščeni. Iz tega se vidi, da hočejo radikali kakor preje liberalci (demokrati) vse uradnike, ki niso radikalnega mišljenja, postvati na cesto. Zoper ta predlog je vstala cela opozicija, ki je v znak protesta zapustila sejo zakonodajnega odbora in narodne skupščine za toliko časa, kolikor se bo obravnaval uradniški zakon.

Pričela so se tudi posvetovanja za zakon o železničarjih. Prvotno je bilo sklenjeno, da se železničarske plače uredi na podlagi uradniških z 20% poviškom (Gostinčar je predlagal 30%), potem pa je vlada naenkrat ta zakonski načrt preložila na jesensko zasedanje narodne skupščine, ki se bo začelo šele 20. oktobra. Zato z železničarskimi plačami s 1. oktobrom ne bo nič, čeprav je minister obljubil.

Obravnaval se je tudi srednješolski zakon. Poslanec Sušnik je odločno branil stališče privatnih zavodov, marijanske kongregacije in verski pouk. Verski pouk je bil sprejet, sklep o marijanskih kongregacijah pa so vsled odločnega nastopa poslanca Sušnika zaenkrat odložili.

Proti Hrvatim. Kljub temu, da se je radikalna stranka s podpisom zavezala, da ne bo rabila sile proti Hrvatim in Sloven- cem, je dano besedo čisto po balkansko prelomila, ter začela Hrvate preganjati. Naglani so v Zagreb množico policajev, ki naj iztakne kakšno veleizdajo, na kar naj bi bil Radić zaprt, hrvatske organizacije pa razpuščene. Imunitetni odbor je sklenil, da se Radić radi svojih političnih izjav izroči sodišču. Toda policaji niso nič našli, Pašić pa je dobil od nekega mizga (najbrže od kakšne zunanje države), da naj v svojih balkanskih manirah drži gotovo mero. Zato se je akcija proti Hrvatim zopet zaenkrat ustavila.

Muslimanska stranka je imela v Sarajevu sejo osrednjega odbora. Sklenilo se je, da stranka vztraja na svojem avtonomističnem stališču, izraža zahvalo SLS in Radićevcem za zvesto zavezanost in prepušča poslanca odločitev o nadaljnjem sodelovanju v narodni skupščini.

DRUGOD.

V Sinaji v Rumuniji se bo 28. t. m. vršila konferenca male antante. Sklepala bo o razmerju do Avstrije in Mažarske ter o bodočih smernicah balkanske politike.

Med Anglijo in Francijo se glede Porurja še ni dosegel sporazum. Anglija predlaga za nemško vojno odškodnino načrt, ki

bi bil tudi za Nemčijo sprejemljiv, Francija pa ne odneha. Pridno je posredoval med obema čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki je obe državi res znatno zblizal. Angleži so poslali odgovor na drugo nemško ponudbo glede vojne odškodnine. V odgovoru zavzema Anglija za Nemčijo dovolj ugodno stališče.

Mir med Grčijo in Turčijo je podpisan. Turčija je z mirovno pogodbo znatno pridobila na ozemlju in glede odplačevanja vojne odškodnine po svetovni vojski. Armenija, ki se že stoletja bori za svobodo, tudi to pot še ni dobila avtonomije.

Volivna reforma v Italiji, kakor so jo predlagali fašisti, je sprejeta.

Ali si se že prijavil za katoliški shod?

Tedenske novice.

d Zadnji čas je, da se prijavite za V. katoliški shod v Ljubljani. Samo dve nedelji sta vmes do zadnjega termina, ob katerem se zaključi priglasevanje. Zato se nemudoma prijavite v Vašem župnijskem uradu, oziroma pripravljalnemu odboru, da dobite izkaznice in vsa navodila, ki so Vam potrebna.

d Kmetska zveza za sodni okraj Kranj priredi v nedeljo, dne 29. julija shode: jutraj po božji službi v Smledniku, ob 11. v Mavčičah, popoldne v Trbojah. Poroča o političnem položaju poslanec Brodar. K mnogoštevilni udeležbi vabi načelnštvo.

d Možje-značaj. Pretekle dni so priredili nekateri slovenski gospodje, ki imajo vedno polna usti za blagor slovenskega ljudstva v Belgradu, kjer so se na mile viže ponujali velesrbskim radikalom. Najprvo je prosil znani republikanec dr. Novačan, naj mu dajo pare in bo osnoval list, okoli katerega bo zbrano vse, kar je v Sloveniji navdušeno za velesrbe. G. dr. Novačan je bil zelo navdušen, navdušeni pa niso bili radikali, ki se jim dr. Novačan ne zdi najboljše firma za fabriciranje velesrbskih centralistov, ki jih je v Sloveniji vsak dan manj. Prišel je tudi g. Ivan Hribar in priporočal milosten sprejem »Slovenskega radikalno stranko. Brez dvoma »Slov. narod, ki zadnje čase na vse pretege liže pete narod zadnje čase na vse pritege liže pete velesrbov, zasluži, da ga g. Pašić blagohotno potrepla po ramah. — Končno je došel tudi veliki general samostojnežev, g. Vošnjak, ki se mu pa samostojna firma ne izplača več in gleda, kako bi polagoma potom radikalov zlezel na kakšno varno in dobičkonosno mesto. Značaji pa taki!

d Enakopravnost. Prodajalci poštnih znamk v Srbiji imajo 8 odstotke popusta, pri nas pa 1 odstotek. Samostojneži so kljub temu še navdušeni za velesrbski centralizem.

d Čeden radikalni minister. Radikalni poslanci so na seji svojega kluba napadli svojega tovariša, ministra Markovića, češ, da presedi cele noči po barih in tako za-

pravila, da se opravičeno sprašujejo, odkod jemlje denar. Dokazali so, da se je okoristil pri državnih sekvestriranih in da si je z državnim osebjem zidal hiše v Belgradu. Samostojno-liberalni centralizem take ljudi štiti in jih drži na površju.

d Zoper povišanje poslanskih dnevnic. Radikalni in liberalni (demokratski) poslanci so izdelali predlog, da se poslancem povišajo dnevnice na 300 Din dnevno. Ker pa so naši poslanci ostro nastopili proti temu in izjavili, da to pomenja ob času, ko so radikali tako kruto zvišali davke, izživljanje ljudstva in rop nad državnimi kasami. Radikali in demokrati so se zbalili in predlog opustili.

d Popotni spomin. Na gorenjski železnici se je prijetno voziti; v delavniku so ljudje dostojni. Tudi na kamniški je zadnji čas boljše; povečini kažejo delavci oliko. Najhujše je na dolenski železnici. V četrtek 12. t. m. sem se peljal iz Novega mesta. Prišel je na vlak tudi neki pijan dedec, ki je jel med ljudmi strahovito preklinjati, vse vrage je klical na poslanca Korošca in na Slov. Ljudsko stranko (»prodali nas bodo, požrli bodo Jugoslavijo, hlinili so se, da bodo ljudem pomagali itd.) ter grozil s pušami duhovščini in bodali. Ker je mogoče, da je ta človek dobro plačan od liberalcev, da ni tak način skuša rušiti ugled naše stranke med ljudstvom in agitira za samostojne, Dolenjce opozarjamo nanj. Baje je neki umirovljeni železničar. Dobro bi bilo poizvedeti njegovo ime, ako se sirovina še na vlakih pojavlja. Zoper take tiče ni boljše-ga pomočka ko v javnost ž njim, da ga spoznamo. Dobro mu je povedal sprevednik: »Nikoli se nam ni boljše godilo ko takrat, ko je bil Korošec železniški minister.«

Popotnik.

d Kar tiče ameriških poslov, se nam poroča to-le: Vsa okrajna glavarstva so morala poslati prošnje na ministrstvo socialne politike v Belgradu. Tam se končno določi, kdo dobi pos. Posl. Škulj se je ponovno zglasil pri tem uradu in pri ministru za socialno politiko, kjer je zvedel, da pose debe najpreje tisti, ki so jih lani že imeli, pa niso mogli odpotovati radi prenapolnjenega števila. V drugi vrsti mislijo določiti pose onim, ki so že lani prosili, a so bili odbiti, nato pa pridejo v poštev nove prošnje. Seveda tesna bo za nove, ker je sedaj ugotovljeno, da iz naše države sme le nekaj nad 6000 ljudi v Ameriko, prošnja je pa vložena do 18.000. Jih je pa že od lani ostalo precej. Tudi družinsko razmere se bodo upoštevale — n. pr. če gre žena k možu ali otrok k očetu — te mislijo preje določiti za pos. Poslanec Škulj se je informiral na merodajnem mestu, kjer se dogovarjajo z ameriško vlado, zakaj iz naše države sme le 6000, iz Italije pa 40.000, ko je vendar znano, da so naši ljudje dobri delavci. E pa kaj so odgovorili! Koliko jih gre vsako leto iz posamezne države, se določa po tem, koliko ljudi iz dotične države je že v Ameriki in od teh se vzame 3 odst. Naših državljanov je v Ameriki bilo naštetih 1. 1913 200.000 in od teh 3 odst. je 6000. Gosp. Škulj je protestiral proti premelem številu 200.000 — odgovor je bil, da se je več Slovencev in Hrvatov in bivših avstrij-

skih Srbov zapisalo za Avstrijce, zato se oni še danes štejejo za Avstrijce. Nadalje je g. Škulj vprašal, če se bo kaj zvišalo število. Odgovor je bil, da skoro gotovo, ker je pomanjkanje delavcev, a želi se več doseljevanja s severa, to je Švedov, Dancev. Na vprašanje, zakaj ne iz naših krajev, so odgovorili, da je glavni vzrok v tem, ker vidijo Amerikanci v naših ljudeh precej razsipnosti in bahaštva z denarjem.

d Kralj in kraljica sta se v dvornem vlaku pripeljala na Bled, kjer ostaneta dva meseca.

d V stavko so stopili trboveljski rudarji, ker jim družba milijarderjev niti toliko ne plača, da bi se mogli do sitega najesti. Za obleko, bolezen in starost pa jim itak nič ne preostane. Trboveljska družba pa se kljub temu ne pomišlja premog izredno drago prodajati, s čemer dela milijonske čiste dobičke.

g Električna v Vrhniku. Na Vrhniku je začela združena električna gradnja električnega omrežja za trg Vrhniko in Staro Vrhniko. Tok bode dobivala iz centrale v Žireh.

d Pevsko društvo »Ljubljana« je imelo prejšnjo nedeljo koncert v Rogaški Slatini. Srbi se koncerta namenoma niso udeležili. Nahujskali so jih ljubljanski liberalci, ki na tak način skrbijo za ujedinjenje jugoslovanskih narodov.

d Odkritje spomenika. V nedeljo, dne 5. avgusta se bo vršilo na Rakitni pri Borovnici odkritje spomeniške plošče mladinskemu pisatelju pokojnemu kanoniku Antonu Kržiču.

d Umrl je v Leonišču v Ljubljani č. g. Ivan Kromar, župnik v Starem trgu pri Ložu. Svetila mu večna luč!

d Dekliški list z imenom »Vigred« je začela izdajati Orliška podzveza. Do sedaj se pri nas ženski listi niso obdržali, »Vigred« je zagotovljena bodočnost, ker ima za sabo močno organizacijo. List je zelo srečno urejevan. Dekleta bodo našle v njem same sebe, svojo deklisško veselost in resnost, pa tudi dovolj pouka in zabave. Posebno bo dekletom všeč zadnji kotiček »Od srca do srca«, kjer se bo gospa Marja menila z dekleti. List zaenkrat izhaja vsak drugi mesec in stane do konca leta 12.50 Din. Članice Orliške podzveze plačajo list s članarino. Naroča se na: Upravništvo Vigredi, Ljubljana, Ljudski dom.

d Velikanska nevihta je divjala 18. julija v Mariboru in okolici. Vihar je bil tako močan, da je premikal vagone na kolodvoru. Polje in vinogradi v okolici Marbora so popolnoma uničeni. Strela je parkrat užgala. Pogorel je neki kozolec poln žita ter hiša in gospodarsko poslopje posestnika Franceta Stvarnika v Pustem.

d Toča debela kot pest je v ponedeljek 16. julija popolnoma stolkla polje od Tupalič preko Suhe in Predoslej do Kokrice. Žito so ponekod morali pokositi.

d Vihar in toča. 19. t. m. je velik vihar s točo uničil vse polje v Mirni peči in okolici. Roval je tudi drevesa, podiral kozolce in razkrival strehe. Škoda je ogromna.

d Vsled zastrupljenja je umrla služkinja Berta Dolnišek iz Kamenka. V jedilni shrambi so imeli polento mešano s fosforjem za uničevanje podgan. Te so raznašale

ta strup po drugih jedilih in so zato zboleli pri hiši trije otroci, služkinja pa je umrla.

d Na pol nagi izletniki — kakor ljubljanski sokoliči — hodijo na Janče. Fantje pravijo, da bodo samo enkrat še prišli, potem jih bo pa veselje minulo. Pametna beseda!

d Dva potapljačoči se fant je 17. julija potegnil iz Ljubljanske finančni svetnik Sušec, ki je oblečen skočil v vodo in ju rešil gotove smrti.

d Štiri utopljenice, o katerih smo poročali v prejšnji številki Domoljuba, so našli. In sicer najprvo truplo župnika Baznika, potem trupli g. župnika Volčiča in novomašnika Ribiča, končno še bogoslovca Drževnika.

d Nesreča. V nedeljo je šel delavec Franc Hönigman v Rakitnici pri Dolenji vasi na lipo, ki je komaj štiri metro visoka, da nabira cvetje. Padel pa je z nje tako nesrečno, da je na mestu ostal mrtev. Zapušča ženo in dva otroka.

d Klativitez. K poročilu v 28. št. »Domoljuba« o klativitezu Avguštinu Jošt, doma baje s Teharjev pri Celju, se dostavlja: omenjeni mehanikar in »surar« se je priklatil tudi v velikolaški okraj in tam popravljal razne stroje

Treba da Fellerjev Elzafluid Povsod kupiti morete!

Ako ustanovite, da Fellerjev pravi Elzafluid kje nemorete dobiti, prosimo sporočite, takoj dohite sporočilo za Vas najugodnejše mesto, kje e prodaja

To je najboljšo
kar sem kedaj okušal!

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za drgnjenje! Za ude! Za vrat! Za glavo! Za zobe! Za negovanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! V zimi! V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodelujoč, bolečino lajšujoč, koristen in mnogostransko uporabljen. Je veliko močnejši kakor francosko žganje in najboljšo sredstvo to vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi vi rečete:

To je najboljšo
kar sem kedaj okušal!

Skupaj s pakovanjem in poštnino stane:

3 dvojnat ali 1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
12 dvojnatih	4	3	3	3
24	8	8	8	8
36	12	12	12	12

KOT PRIMOT-Elza obliži zoper kurja oca 2 ali 3 din;
Elza-mentolni drgniki 4 din.; Elza-podpalci prašek 3 din.; Elza-ribje olje 20 din.; Elza-voda za usta 12 din.; Elza-kolonska voda 15 din.; Elza-sumski miris za sobo 16 din.; Glycerin 4 din. in 15 din.; Lysoz, Iysoform 12 din.; Kneški čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 din.; Elza mrčesni prašek 7 din.; strup za podgane in miši 7 din. Za primot se pakovanje posebej računa.

Na te cene se računa sedaj še 5% doplatka. Adresirati natančno: **EUGEN V. FELLER**, lekarnar, **STUBICA DONJA**, Elzatrž štev. 16, Hrvatsko.

in ure. In kakor v litjski okolici je tudi tu vedel zelo veliko in zanimivo pripovedovati o Jeruzalemu in sveti deželi. Splošno je narredil dober vtis. Dobil je v popravu tudi zlato ameriško uro, katere se mu je zahotelo. V gostilni v Ponikvah, kjer je to obrt vršil, je namreč pustil orodje, tri ure in suknjič ter jo odkuril z uro. Med potom si je na Rečici »izposodil« drug suknjič, ker mu ni kazalo »golorok hoditi proti Ljubljani. Orožništvo v vseh postajah velikokraškega okraja je bilo takoj avizirano in je priredilo zasledovanje. Turjaški orožnik ga je aretirao v bližini Grosuplje, ko se je nameraval z vlakom odpeljati proti Ljubljani.

d Zapuščina v Ameriki. Neki Marko Gerdinič (Gerdinič, Gidenič, Gerdanovič) je umrl 27. oktobra 1918 v Allegheny Hospitalu v Cumberlandu, Mary-

land v Zedinjenih državah Amerike, ostavivši ženo in deco. Za bivališče sorodnikov se ne ve. Tudi ni znano, od kod da je bil pokojnik, ki je ostavil v Ameriki zapuščino v znesku okoli 200 dolarjev. Vsakdo, ki bi mu bilo znano bivališče pokojnikovo ali njegovih sorodnikov, se pozivlja, da javi to generalnemu izseljenišnemu komisariatu v Zagrebu, Kamenita ul. št. 15, s pozivom na št. 13.075-1923.

g Kdor ve, kje se sedaj nahaja gluhonemi 17 let stari deček Danijel Jakopič, se uljudno prosi, da njegovo bivališče naznani njegovemu varuhu in očmu: Jožetu Novaku, posestniku, Brezov dol 24, pošta Zagradec na Dolenjskem.

Po zunanosti pozna že večina gospodinj testenine »Pekate«. Odločno zavračajo vsake druge, ker so spoznale, da postržejo z njimi najbolj svojo družino.

Gospodarski obzornik.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

	16. jul.	20. jul.	23. jul.
Denar	K v	K v	K v
ameriški dolarji (eden)	372 —	370 —	374 —
avstrijske krono (sto)	— 53	— 53	—
čehoslov. krono (ena)	11 24	11 08	—
angleški funti (eden)	—	—	—
francoski franki (eden)	—	21 60	—
italijanske lire (ena)	—	16 —	—
bolgarski levi (eden)	—	3 36	3 36
carski rublji (sto)	—	—	—
nemške marke (sto)	—	—	—
rumunski lei (eden)	—	1 68	1 07
švicarski franki (eden)	65 10	—	66 —
poljske marke (sto)	—	—	—
mažarske krono (sto)	—	3 20	3 60

g Papirnatega denarja v naši državi imamo glasom izkaza »Narodne banke« z dne 15. julija v prometu za 5598 milijonov, 500 tisoč Din. V času od 8. do 15. julija se je zmanjšalo število bankovcev za 45 milijonov, 800 tisoč Din.

CENE.

g Tržne cene v Mariboru. Cene mesu so malo padle. Goveje prvovrstno 24 do 25 Din, do sedaj 26 do 27.50, drugovrstno 22 do 23 Din, do sedaj 24 do 25, III. vrstno 18 do 20 Din, do sedaj 21.50 do 23; teletina 24 do 25, do sedaj 25 do 26; II. vrstna 20 do 23, do sedaj 20 do 24. Tema primerne so padle tudi cene pri-mesnih izdelkih. Pač pa je konjsko-meso v ceni poskočilo in sicer I. vrstno od 10 do 12 na 12 do 15 Din in II. vrstno od 9 na 10 do 12 Din. Značilno je glede cen pri kožah. Došli se je konjsko meso podražilo, so ostale cene kožam iste, namreč 75 Din komad in dočim je cena mesu padla, so se kože podražile in sicer: od 17.50 do 20 na 22 do 22.50 1 kg govejih kož in od 22 do 30 na 23 do 28 kg telečje kože, 1 kg gornjega usnja do sedaj 105 do 100, sedaj 105 do 190. Cena piščanec je padla od 30 na 15 za male in od 40 na 30 za velike. Mleko in mlečni izdelki so ostali pri prejšnjih cenah. Češnje so se, ker gredo h koncu, zopet podražile na 16 Din pri kilogramu. Da se ta cena ne opazi, so modre branjeveke iznašle drug način, označujejo namreč cene v četrt kilogramu. Pri specerijskem blagu ni opaziti posebnih sprememb. Le sladkor v prahu se je podražil od 27 do 28, zato je padel v kristalu od 25 na 24, v kockah od 27 na 26 Din. Kvas od 29 do 35 na 26 Din. Značilna špekulacija se opazi tudi pri žitu. Ob času žetve, ki je letos povprečno dobra, je cena ostala pri starih cenah, podražila pa se je — namesto pocenila — moka, n. pr. št. I. od 7 na 7.25, št. IV. od 6.50 na 7, št. VI. od 5.75 na 6 Din. Ajdova prva od 9 na 10 Din. Krma: do sedaj 75 do 200, sedaj 75 do 100, ovsena slama do sedaj 100 do 125, sedaj samo 100. Pri zelenjavi se opazi kljub ugodnemu vremenu le neznamenit padec cen.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Semena: Domača detelja, črna, plombarana, garantirano čista brez predenice po 45 Din. Rdeča detelja, inkarnatka po 22.50 Din. Lucerna ali nemška detelja po 40 Din. Semenska pesa »Eckendor-

fer« in »Mamuth« po 18 Din. Gnojila: Kalijeva sol 42% po 510 Din za 100 kg. Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po 260 Din za 100 kg, z vrečami. Rudniški superfosfat ca. 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 175 Din za 100 kilogramov, vreče po 100 kg. Bela razklenjena kostna moka 32 do 84% po 250 Din za 100 kg. Tomaževa žindra 20% po 275 Din za 100 kg. Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonskih pošiljavah se iste znižajo. Krmlila: Lanene tropine po 5 Din za kg, vreče po 50 kg. Orehove tropine vsebujejo 42% beljakovin in maščobe po 3.50 Din za kg z vrečami vred. Vreče po 75 kg. Klajno apno po 4 Din.

Vinogradi. in kmetijske potreščine. Drevesne škroplilnice, bakrene, po 600 Din. Modra galica po 11.25 Din za kg. Trijerji (žitni čistilniki) tvrdke Heid po 3500 Din, znamke I A. Trijerji (žitni čistilniki) tvrdke Heid po 3000 Din, znamke I B. Mlatilnice na ročni in gepelni pogon po 4000 Din. Mlatilnice na gepelni pogon s siti in tresali po 5500 D. Gepeljni na 36 obratov po 4500 Din. Gepeljni na 24 obratov po 4000 Din. Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor čistilniki (pajteljni), plugi, brane poljedelske, brane travniške, brzoparilniki, gnojnične sesalke, vodne sesalke, lesene grablje, brusi za kose, kose itd.

g Trg z usnjem in suševini kožami. Trg z usnjem kaže izrazito čvrste cene. Posebno veliko je povpraševanje po težkih podplatih in črnem gladkem vrhuem usnju, v katerih predmetih vlada občutno pomanjkanje. Tovarnarji z usnjem so v zadnjem tednu primerno povišali cene svojim izdelkom, da vzpostavijo sklad z dvigajočimi se cenami surovih kož. Ker so le-te tudi v vseh nasledstvenih državah močno narasle, je pričakovati porast cen tudi inozemskih izdelkov. Danes notirajo sledeče cene pri prodaji na debelo proti takojšnjemu plačilu: vaš-kruponi, tuzemski 105 do 110 Din, vaš-kruponi, inozemski 110 do 115 Din, vaš-podplati lahki, v polovicah 67.50 do 70 Din, vaš-podplati, težki, v polovicah 75 do 77.50 D, vratovi 50 do 55 D, črne gladke kipe 100 do 105 Din, črne gladke teletine 150 do 155 Din, rjave teletine 100 do 168 Din za 1 kg, boksteletine tuzemske 25 do 28 Din, boksteletine inozemske 30 do 32 Din, boks barvan 35 do 37 Din, ševro črn inozemski 40 do 50 Din, ševro barvan 45 do 50 Din za kvadrat.

g Vinski trg. Cene na naših vinskih trgih so nekaj čvrstejše, zlasti po onih pokrajinah, kjer je prejšnje slabo vreme izgleda na vinsko trgatve poslabšalo. V Banatu so cene nizke, ker so še ogromne količine, menda 400.000 hl nerazpečane. Razen v Dalmaciji je tudi v drugih pokrajinah še precej nerazpečanih zalog. Dalmatinske zaloge so še neznaatne; zato je tudi ponudba slaba. Kakor poročajo iz raznih krajev, je toplo vreme zelo ugodno vplivalo na vinograde in se trta dobro razvija. Iz Banata poroča neka vest, da bi bil potreben že dež. Tožbe o slabih izgledih vinske trgatve v Sloveniji so radi toplega vremena potihle. Povprečne cene zadnjih dni so bile: hrvaška kmečka vina 3 Din, 7 do 8 odstotka 2.25—2.50 Din, 8 do 9 odstotka

3.50 Din, vrščka vina po 1.50 Din za liter, dalmatinska bela vina 55 Din po stopinji postavno obala Bakar.

ZIVINA.

g Cene živini. Maribor. Na zadnji svinjski semenj so prignali 85 svinj. Kupčija slaba radi visokih cen. Cene v kronah (v oklepajih cene prejšnjega sejma): prasci, 5 do 6 tednov stari, komad 800 do 1000 (800 do 1100), 7 do 9 tednov 1600 do 2000 (1200 do 2000), 3 do 4 mesece 2800 do 3000 (2300 do 3000), 3 do 7 mesecev 4800 do 5300, 8 do 10 mesecev 5600 do 5800 (5400 do 5800), 1 leto 7000 do 8000 (7500 do 10.000). Kilogram žive teže 90 do 100, mrtve 110 do 125 K.

Zagreb. Na zadnji tedenski sejm so prignali srednje številno živino. Cene v glavnem nespremenjene. Stanejo za kilogram žive teže: voli domači I. vrste 13.5 do 14, II. vrste 12 do 13, III. vrste 8 do 5.5, mlada živina 12 do 13, krave I. vrste 11.5 do 12.5, II. vrste 10.5 do 11, teleta I. vrste 16.75 do 18.5, II. vrste 16 do 16.5, III. vrste 15 do 15.5, bosanska živina I. vrste 11 do 12, II. vrste 9 do 10.5, III. vrste 7 do 8, svinje I. vrste 23 do 24, II. vrste 21.25 do 22.5, III. vrste 20 do 21.25. — Krma: seno 62.5 do 100, detelja 112.5 do 125, slama 75 do 100 Din za 100 kg.

DAVKI.

g Zemljiški davek od zemljišč, pridobljenih potom agrarne reforme. Z zakonom o proračunskih dvanajstih za mesec julij, avgust in september se je tudi uredilo vprašanje, kdo naj plača zemljiški davek od zemljišč, katera so morali dati veleposestva vsled uveljavljenja agrarne reforme. Člen 21 tega zakona se glasi: Osebe, ki so dobile zemljo po zakonu, kako je dajati zemljišča veleposestev v štiriletni zakup, poslanejo z dnem 1. julija 1923 davčni zavezanci tudi glede teh zemljišč ter morajo od omenjenega dne plačevati zemljiški davek in vse ostale davke in pribitke po veljavnih zakonskih predpisih dotične pokrajine. Istotako morajo plačevati od dne 1. julija 1923 izredni pribitek. Zemljkinih prenosov površin, dobljenih v štiriletni zakup, v last interesov agrarne reforme se uredi s posebnim zakonom o razdelitvi veleposestev.

g Izredne davčne doklade, ki so bile uvedene z zakonom o proračunskih dvanajstih, je finančni minister svoj čas proglasil za začasne in radikalni so širili, da bodo ostale v veljavi le do konca t. l. Kakor sedaj poročajo iz Beograda, bodo izredne doklade veljale tudi za prihodnje leto. Načrt o izenačenju davkov je, kakor izgleda, za dolgo odložen.

IZVOZ IN UVOZ.

g Za izvoz goriskega in istrskega vina v Slovenijo. Italijanski poslanec Pesante je podal na italijansko trgovsko in finančno ministrstvo v Rimu predlog za izvoz tristo tisoč hektolitrov goriskega in istrskega vina v Jugoslavijo z najmanjšimi carinskimi stroški, da se tako odpomore vinogradniški krizi v Julijski krajini. Pesante pravi, da se je z novimi carinskimi tarifi, ki so stopili v veljavo 1. julija, znižala znatno carina za uvoz živine iz Jugoslavije in se je za nekatere predmete celo povsem opustila, vsled česar naj bi v kompenzacijo jugoslovanska vlada privolila omenjeni uvoz vina iz Julijske krajine v Slovenijo.

PROMET.

g Konec trasiranja proge Kočevje—Vrbovsko. Železniško ministrstvo je z dnem 21. julija razpustilo oddelek za trasiranje z zakonom sklenjene proge Kočevje—Vrbovsko, in to — ravno 14 dni pred koncem vseh pripravljajih del!

g Železniški material iz Nemčije. Na račun vojne odškodnine je prešla do sedaj naša država od Nemčije okrog 450 lokomotiv ter 10 tisoč potniških in tovornih vagonov. Za popravilo železniških prog je prišlo do sedaj okoli 10 tisoč ton železniških tračnic, za vzpostavitev brzojavne železniške zveze Beograda z Zagrebom pa 10 vagonov brzojavne žice in drugega materiala. Tudi priprave za 11 manjših kurilnic so prišle; te kurilnice deloma že delujejo. Je pa še dosti materiala, ki se še izdeluje v nemških tovarnah in polagoma pošilja v našo državo. Med novimi naročili so tri popolne železniške delavnice, ki bodo najmodernejšega sistema. Te dni prispe 2800 vagonov, v najkrajšem času pa 700 vagonov za normalni železniški tir in 120 vagonov za ozkotirne železnice.

Za katoliški shod se pri-glasi pri župnem uradu!

RAZNO.

g Pridelek sena v celi državi cenijo na 25 milijonov stotov, od katerih se bo moglo izvoziti 10 milijonov stotov.

g Stanje hmeljskih nasadov v Sloveniji. V sled najlepšega poletnega vremena so se hmeljski nasadi zadnjih 14 dni precej popravili. Vremenska razlika koncem meseca junija je povzročila, da rumenevajo spodnji listi, kar je pa brezpomembno za letino. — Letos se rastlina prav počasi pripravljala na cvet in tudi golding je za 10 dni prepozno začel cveteti. V sled tega se bo tudi obriranje vršilo pozneje, kot druga leta. Škoda, povzročena po mirisu, zlasti po hmeljski ušci, je neznatna.

g Uradna statistika naše žetve. Po podatkih ministrstva za poljedelstvo bo letošnja žetev za 30 odstotkov boljša kot lanska. Hrvatska bo dala približno 4 milijone 450 tisoč kvintalov pšenice, 694 tisoč ječmena in 400 tisoč kvintalov rži, Dalmacija 194 tisoč kvintalov pšenice, 175 tisoč ječmena, 94 tisoč rži in 11 tisoč kvintalov ovsu, Slovenija 550 tisoč kvintalov pšenice, 173 tisoč ječmena, 263 tisoč rži in 230 tisoč ovsu, Vojvodina pa okoli 4 milijone kvintalov pšenice. Za Srbijo in Bosno se objavijo podatki kasneje, računa se pa, da bo tudi v teh pokrajinah žetev za približno 30 odstotkov boljša kot lani.

g Zveza vrtnarjev Jugoslavije. Osnuje se Zveza vrtnarjev kraljevine SHS, ki bi morala imeti svoj sedež v Beogradu. V to svrhu se je sklical kongres vrtnarjev iz cele države, ki se bo vršil dne 2. septembra v Ljubljani.

g Skladišče kmetijske družbe v Lescah. Da ugodi želji podružnic in udov radovljiškega okraja, je Kmetijska družba otvorila svoje skladišče v Lescah št. 7 pri g. Rudolfu Medvedu. Iz te zaloge se bodo oddajale vse kmetijske potrebine, ki jih ima družba v zalogi. Za enkrat je vskladiščila družba vagon rudninskega superfosfata in pozivlja vse podružnice in ude tega okoliša, da pravočasno pošljejo po to važno gnojilo v omenjeno skladišče. Cene so iste kakor v Ljubljani, udje si torej prihranijo vso železniško vozno.

g »Lipac, r. z. o. o. z. v št. Vidu nad Ljubljano. V št. Vidu je že od nekdaj zelo razvita mizararska obrt, ki preživlja dober del domačega prebivalstva. Izdelki šentvitskih mizarjev so na dobrem glasu daleč na okrog v sled svoje trpežnosti, ličnosti in nizke cene. Že pred vojno je tukajšnja I. kranjska mizararska zadruga zelo uspešno tekmovala z raznimi dunajskimi tvrdkami in si tako ustvarila trdno pozicijo v svoji stroki, katero bi si ob modernem vodstvu lahko še izpopolnila. Žalibog je črv nesoglasja in pomanjkanja združnice misli vrget to koristno ustanovo med svetovno vojno v žrelo privatnega kapitala in zadušil za del časa vsak razmah dobro upeljane domače mizararske obrti v št. Vidu. Šentvitski mizarji so morali zopet robovati in deloma še robujejo za razne trgovce s pohištvom, kateri dobro žive na njihov račun. Lansko jesen pa se je združilo nekaj tukajšnjih mlažjih mizarjev in si osnovalo novo mizararsko zadrugo »Lipac. Misel je bila precej drzna in v danih razmerah težko izpeljiva. Toda načelstvo nove zadruge, ki je že izšlo iz naše združnice organizacije, se ni strahlo truda. Kupilo je stavbišče, postavilo prostorno delavnico ter isto opremilo z zelo praktičnimi in modernimi stroji na parni pogon. Stroj je zelo solidno dobavila tvrdka Stegu in drugi v Ljubljani iz Nemčije, druga dela pa so se izvršila po večini v lastni režiji. Pred par tedni je nova zadruga »Lipac pričela z obratom. Prejšnjo nedeljo, 15. t. m. pa se je izvršila skromna, a tem bolj prišrna slovesnost blagoslovitve novih obratnih prostorov. Povabljeni gostje in sodrušniki so enodušno povdarjali velik pomen združnega dela, ki bo edina rešitev malega obrtnika v današnjih dneh ter pozdravljali nov korak na tem polju. Ker ima »Lipac namen, zbrati pod svojo košato senco kar moč mnogo članov, število istih ni omejeno in še lahko vsak mizar pristopi. Sprejema pa že danes vsa v svojo stroko spadajoča dela in dobavlja mizarске izdelke svojih članov točno in po solidnih cenah. Bog blagoslovi združno delo!

g Tobačna letina v naši državi. Po podatkih poljedelskega ministrstva je letos posejano s tobakom v naši državi 16.128 ha zemljišča, na katerem se pričakuje 150 tisoč centov pridelka. Od te količine bi se moglo po odbitku za domačo potrebo izvoziti 50 tisoč centov.

g Petrolejski izviri v Slavoniji. Hrvatsko časopisje poroča, da so v Slavoniji ob Donavi odkrili bogat petrolejski vrelec. Vrelec se preiskuje in

osliški kemični zavod poroča, da je petrolej omenjenega vrelca precej dobre kakovosti.

d Čevlje kupujte samo z znamko »Peko« ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga Ljubljana, Preg 20 na drobno tudi Aleksandrova cesta 1.

Dolžnost vernega Slovenca je, da se udeleži katoliškega shoda.

BOROVNICA.

V nedeljo 5. avgusta bo praznoval naš Orel z večjo popoldansko prireditvijo petnajstletnice svojega obstoja. Pri prireditvi bodo sodelovali vsi bližnji orliški odseki. Igrala bo izvrstna godba Mladinskega doma iz Ljubljane. Natančen spored bo objavljen v prihodnji številki »Domoljubac« in na lepkih. Naj bi bila ta prireditev nekaj praznik vseh katoliško čutečih borovniških župljanov, ki naj bi na ta dan skupno z orlovske mladine manifestirali za prelepe orlovske ideje in tako pokazali, da se zavedajo, kako velikega pomena je orlovska organizacija za narodov napredek. Pričakujemo, da bodo Borovničani to željo s polnoštevilno udeležbo pri popoldanski telovadbi izpolnili in tako dali naši mladini pri Orlu za nadalje izobraževalno delo čim večjo izpodbudo, katero smo žalibog do sedaj zelo pogrešali. Dalje prosimo Borovničane, da gredo pripravljalnemu odboru v vsakem oziru radevolje na roko, posebej pa, da se izkažejo darežljive takrat, ko bomo prišli prositi različne darove, ki jih rabimo za srečelov in druge prireditvene potrebe. Bog živi!

SKOFJA LOKA.

Slov. kat. izobraževalno društvo v Skofji Loki in Krekovo orlovske okrožje priredita dne 28. in 29. julija t. l. prosvetno prireditev, združeno s široko proslavo 20 letnice obstoja društvenega doma. Spored: V soboto 28. julija: ob pol 9. uri zvečer v »Društvenem domu« slavnostna predstava »Dom«, drama v 4 dejanjih. — Spisal Janez Jalen. — V nedeljo, 29. julija: ob 8. uri zjutraj zbiranje in ureditve sprejema pri pušalskem mostu, nato obhod po mestu. Ob 9. uri sv. maša na glavnem trgu. Po sv. maši prosvetni tabor istotam. — Po taboru odhod na telovadnico, skušnja za popoldanski nastop. — Popoldne ob četrti na 3. pete litanije v župni cerkvi sv. Jakoba. Ob 3. javna telovadba Krekovega okrožja. Po telovadbi veselica, srečelov itd. — Pri sprejedu igrata polnoštevilni godbi z Jesenice in Rakovnika, pri telovadbi in veselici seniška. — Orli imajo z izkaznico na državni železnici polovično vožnjo. — Okolice, pridite v narodnih nošah! — Zveza z vlakni zelo ugodna! — Bog živi! Na svidenje prijatelji naših organizacij.

SENT JERNEJ NA DOLENJSKEM.

V nedeljo, dne 5. avgusta praznuje naše kat. slov. izobraževalno društvo 20 letnico ustanovitve. Prihod odsekov, krožkov in drugih gostov bo ob 9. dopoldne. Ob 10. uri bo sv. maša in prosvetni tabor. Popoldne bo javna telovadba in nato prosta zabava. Vabimo orlovske odseke, orliške krožke, sosedna društva in vse prijatelje naših organizacij ta dan v Sent Jernej. Vsi dobrodošli! Bog živi!

VACE PRI LITJI.

V nedeljo 15. julija je imela litijska orlovska srenja pri nas svojo 1. javno prireditev. Bil je to za Vace in okolice res lep dan. Med gromovitim streljanjem topičev so ob 10. uri domači Orli pozdravili in sprejeli Orle, Orlice in njihov naraščaj iz Smartna ter Orle iz Prežanji in šli v lepem sprejedu, na čelu društvena godba iz Radeč, v cerkev k službi božji. Pri sv. maši je prepeval moški zbor iz Morav. Po sv. maši je bilo na trgu pred cerkvo javno shorovanje, pri katerem je govoril v imenu OP prof. dr. Kotnik, ki je v jedrnatem govoru razvil številnim poslušalcem vsore orloz-

ske organizacije. Ob pol 2. uri popoldne je bila na lepo okrašenem prostoru javna telovadba, pri kateri so nastopili člani, članice, naraščaj in gojenka s lepimi prostimi vajami. Poleg orodne telovadbe članov so posebno ugajale vaje gojenk in pa »Mladi vojak« naraščaja iz Smartna. Po telovadbi sta nastopila mešani zbor izobr. društva iz Smartna in moški zbor iz Morav s več lepimi pevskimi točkami. Čeprav so se ljudje radi grozeče nevihte predčasno razšli, se je prireditev v lepem redu dovršila, res v čast orlovske misli in tistim, ki so je za prireditev res vse lepo pripravili. — Orli naših hribov — pogumno naprej!

IZ NOVEGA MESTA.

Družba »Union« v Ljubljani je prevzela v večletni zakup bivši hotel »Pri poštic« v Novem mestu. Hotel je popolnoma prenovljen, tako gostilniški prostori, kakor tudi sobe za prenočišča. Obenem je na novo dozidana vinska klet v pritličju. Preskrbljeno je s domačimi dobrimi vini in jedli. Oskrbo hotela in vinske kleti je prevzel g. Koren, bivši upravitelj hotela »Vidovnik« v Metliki in hotela »Narodni dom« v Velikoven.

BEGUNJE PRI RADOLJICI.

Naš kraj pozna svet po tovarnah volne, platinah in letovišču. Letos pa bomo obhajali posebno slovesnost 3. avgusta, ko bo tukaj zlata masa g. knezoškofa ljubljanskega, ki je naš rojak. Za ta dan se pridno pripravljamo: posebno župno cerkev so nekoliko znotraj popravili, nadomestili odvzete orlejske pištali in upamo dobiti do tedaj 2 nova jeklena zvonova. Zlata masa presvetlega g. škofa je res redek dogodek, ker od njegove nove mase l. 1873 pa do letos 1923 nismo imeli nove mase.

NOVICE IZ RAČNE IN KOPANJA.

Poltretji mesec je, odkar nas je zapustil gospod župnik Franc Žužek. Ošel je na novo župnijo v Smlednik. Pri nas je uspešno deloval na 17 let. Bil je zelo vnet za lepo hišo božje. Tudi novo župnišče se je postavilo pod njegovim vodstvom. Za ves njegov trud mu ključemo: Bog plačaj! Želim mu tudi v novi župniji veliko uspeha! — Dne 18. julija smo dobili novega gospoda župnika v osebi Ivana Kogovška, bivšega kaplana šentjakobskega v Ljubljani. Med drugimi so ga spremljali na novo župnijo gg. monsi. V. Steska, dekan Pešec, župnik Barle in urliški oče J. Cegnar. Po prišrčnem sprejemu na kolodvoru smo se podali z novim g. župnikom med slovesnim zvonjenjem in pokanjem možnarjev v Račno, kjer je bil sprejem od šolske mladine, Marijine družbe in ostalega občinstva. Podali smo se nato v župno cerkev, katera je bila okusno okrašena in ozaljšana. Po blagoslovu smo se razšli na svoje domove, g. župnika pa so spremlili v župnišče. V nedeljo 22. julija je bil gospod župnik slovesno ustoličen po gospodu dekanu Pešču. Ob nastopu svoje prve službe kot župnik, ti ključemo: Bog te spremljaj pri vseh tvojih delih! Naj ti dá zdravje, da boš mogel vestno izpolnjevati svojo službo! Bog s teboj! — V četrtek 19. julija okrog pol ene popoldne je prihrumel nad vasi Predole in Vel. Račno velik ciklon, ki je ruval in lomil drevesa ter napravil s tem po gozdovih in sadnih vrtovih mnogo škode. Vmes je padala debela toča, ki je v par minutah uničila vse poljske pridelke. Pšenica je bila še vsa na polju. Pogled na opustošena polja je brezupen. Naše gospode poslanec, posebej še g. Stanovnika, lepo prosimo, da se v Beogradu zavzamejo za nas ter nam izposlušajo izdatno podporo.

HORJUL.

V nedeljo prirede naši Orli in Orlice svojo letno javno telovadbo na vrtu Jakoba Logarja v Horjulu. Orlovski odsek že 16 let živahno deluje, ves čas so mu bili vsi iz horjulске doline naklonjeni. Za nedeljo, 29. t. m., vabimo zopet vse, ki vas zanima naše delo in napredek, da pridete k javni telovadbi popoldne. Upamo, da bo to obvestilo po »Domoljubu« zadostovalo, da v nedeljo popoldne ne bo nihče izostal od telovadbe, ki obeta biti zelo lepa. Bog živi!

IZ RAKITNE PRI BOROVNICI.

Dne 5. avgusta 1923 se v Rakitni odkrije spominska plošča pokojnemu pisatelju kanoniku Antonu Keržcu na njegovi rojstni hiši. Isti dan se bosta posvetila tudi dva nova bronasta zvonova, ki tehtata do 1260 kg. Naša

najhna župnija, okrog 1150 hiš, si je mogla le ob največji požrtvovalnosti župljanov nabaviti za naše razmere tako drage zvonove. Zvonove bo posvetil preč. g. kanonik Alojzij Stroj. K obojni slovesnosti so vabljeni zlasti sosedne župnije.

KOSTANJEVICA PRI KRSKEM.

V četrtek 19. julija nas je obiskala huda nevihta s točo. Krog poltrih popoldne se je stemnilo, zabučal je vihar, vaul se je dež in gosta toča, debela kakor orehi in še bolj. Vihar je podrl hita, pelomil več sadnega drevja in nekaj kozolcev, raztrgal mnogo streh. Toča je potekla pšenice, koruzo, oves, fižol, pesu, zelunke, mnogo sadja drevesja, razbila kipe po oknih in razmesarila trte v vinogradih. Škode je v naši občini gotovo okrog 15 milijonov kron. Mnogim so uničeni vsi prideški. Sedaj nam naj pa še pošljejo tirjatve za petkrat povzete davke, ko niti kaj v lonce ne bo dejati, kaj šele si napraviti si najpotrebnejše obleko. — Ze sedaj smo težko izhajali, ko nam je leta in leta vsaj toča prizanašala.

JAVOR POD LJUBLJANO.

Zegnanje sv. Ane se bo tudi letos praznovalo slovesno s dvojno službo božjo, to je ob 6. in 10. dne 29. julija. Ze par let se vrši na ta dan dvojna služba božja, kar zelo ugaja domačim in oddaljenim častilcem sv. Ane. Po preteku 6 let bodo zopet povzdigovali letošnje praznovanje trije lepo ubrani zvonovi. Pred par meseci se je odpotalo poročilo o tukajšnjem novem zvonjenju, a uredništvo »Domoljuba« sporoča v št. 28, da dopisa niso prejeli. Kje je tista španja, skozi katero odnaša neugodni veter marsikatero poštno pošiljatev? — Kakor po vseh cerkvah širom naše slovenske domovine, tako je tudi pri naši župni cerkvi zlohota — usoda svetovnega človeškega klanja zahtevala s rekvizicijo naša dva večja zvonova: 13. decembra 1916 G1a (490 kg), 4. oktobra 1917 F1a (510 kilogramov), skupno en tisoč kilogramov za sramotno odškodnino 4000 K. Verski nasprotniki so nevedneže begali s lažmi, da so duhovniki zvonove prodali po 8 K kg, zate naj tudi duhovniki sami kupijo nove. Pisec teh vrstic je bil že sodnijsko nasledovan in mu je prešla kazen najmanj pol leta zapora, ker je le indirektno namignil o krutosti te rekvizicije. No, dragi nerazsodni mož, ali se verjameš, da so duhovniki prodali zvonove? Ali se verjameš, da je bila odškodnina za kilogram teže 8 K? Spreglej vendar in varuj se lažnivih prerokov! — Torej ostal nam je le še zvon A1a (224 kg), ki je nad pet let sameval v zvoniku in otočno tve klical, mrtve objokaval in viharje strahoval. Po dolgem premišljevanju smo se slednje osredili in 11. septembra 1922 smo na vzorčnem velesejmu v Ljubljani naročili dva nova jeklena zvonova F in AS pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah. 17. marca 1923 smo ju pripeljali na lepo okrašenih vozovih med gromenjem topičev. Ob prihodu svojih tovaršev se je stari bronasti zvon tako veselil in poskakoval v zvoniku, da bi bil kmalu skočil iz tečajev, če bi ga ne bil cerkvenik zadrževal. Na cvetno nedeljo so prvič trije zvonovi naznanjali službo božjo in marsikateremu je solza veselja zaiskrila v očeh ob lepem zvonjenju E G B in ne F AS B, kakor smo naročili. Nič ne stri, je tudi to dobro, da le jeklena zvonova lepo ubrano pojeta, mali bronasti zvon jima ne dela skaze. Vsi stroški za nova dva zvonova in za priklopitev k staremu znašajo 75.688,80 K; velika vsota za majhno hribovsko župnijo. Iz sosednih župnij so prispevali 1460 K, iz Ameriko 4640 K, vse drugo domačini. Mnogi so se res nesebično trudili pri zbiranju prispevkov, pri postavljanju mlajev, pri pletenju vencev, pri prepeljevanju in obešanju zvonov. Mojsrsko delo pri obešanju zvonov je sicer izvršil g. Jerman iz Dolja po svojem zastopniku Antonu Gašperlinu iz Ihana, a je bil tudi dobro plačan. Vsem darovalcem, vsem, ki so se na ta ali drugi način nesebično trudili za novo zvonjenje in posebno onim, ki so radi zvonov kaj grenkega »poškrli« — bodi tem potom izrečena iskrena zahvala: Bog plačaj!

VRHNIKA.

Koncentracija JDS sil. Prvo dejanje se vrši v gostilni. Zbrani majajoči se stebri JDS se razgovarjajo, kako naj se počivi delo v stranki. Največje napotje so jim pošteni uradniki v privatnih podjetjih Slovenske banke in Kmetake posojilnice. Zato sklep vrhniške JDS: Kmetake posojilnica mora odpuštili svojega večletnega avestega uradnika in

Slov. banka uradnico, ker se ne strinjata s njihovim mišljenjem. Ubogi JDSarji ne vedo li, da s tem najbolj škodujejo svojim zavodom? Drugo dejanje: Odborniki Kmetake posojilnice se smejejo takim sklepom in uradnik ostane na svojem mestu. Uradnica iz Slov. banke mora »napolje« v gotovim izgovoru že drugi dan po sklepu. Ali ni morda tu udeležen najboljši sosed Slov. banke?

ST. PETER PRI NOVEM MESTU.

Blagoslovitev našega Doma in ž njo združena veselica dne 15. julija se je obnesla vseskozi povoljno. Mnogoštevilne udeležence iz vse novomeške okolice je pozdravil učitelj Zukovec. Po končanih litanih v župni cerkvi je pojasnjeval kanonik dr. Opeka v globoko zamišljenem govoru pomen napis na Domu: »Omiki in kreposti. Pevski zbor je med tem pod vodstvom kaplana Gostiše zapel slavnostno kantato: »Ako Gospod ne zida hišec. Nato je otvoril domači župnik Vovko zborovanje. Govorili so: dr. Puntar kot zastopnik SKSZ, dr. Cesnik, kaplana Zupančič in čelnik, visokošolec Bezelj in orlica Matoh. Veselica, ki se je nato razvila na župnijskem sadnem vrtu, je bila vseskozi dostojna, a prostodušna in priskrta. Za St. Peter je bil to dan, kakršnega ne pojmi niti najstarejši ljudje, a tudi gostje, upamo, da so odnesli od slavnosti najboljše utise. — V četrtek 19. julija je zopet tolčila toča po naši župniji. Tiste vasi, ki niso bile prizadete 7. junija, so prišle na vrsto sedaj. Prav občutno so udarjeni vinogradi po Grčevju, pa tudi po Trški gori. Toča je bila debelejša od kurjih jajc, vibra pa taka, da je prevračala kozolce in razdirala strehe. Škoda je ogromna.

Listek.

Njiva.

Poučna zgodba za kmetiško ljudstvo.

Spisal I. Mohorov.

(Konec.)

IX. Vrnitev.

Nežica je okrevala. Ko je legla, je bila otrok, ko je vstala, je bila podobna odrastlemu človeku s svojimi resnimi in velikimi očmi. Drobna pa je bila tako, da so krilca mahedrala na njej. Ko je mati pogledala tiste dni v njen resni obrazek, se ji je zazdelo kakor čudež: obraz Nežice je bil obraz Anžetov, tisti prejšnji obraz iz prvega leta zakonskega življenja in ne ta zabuhli, zardeli obraz, ki je iz njega zaudarjalo po žganju, strasti in surovem uživanju.

Prihajal je konec, hitro, sunkoma. Anže ni celih štirinajst dni več delal. Zdelo se je, da je čisto obnorel, da nič več ne misli, in da, če misli, misli s samim seboj končati hitro. Pustno nedeljo ga ni bilo vso noč domov, pustni ponedeljek ves dan ne. Pustni torek je prešel. Nežica je povedala materi, da ga je srečala s Tonijem na ulici, pa da je skoro poznal ni. Postno sredo ob sedmih zjutraj je prišel policaj naznajat, da Anže v bolnišnici umira in da ga je kočijaž Toni v pijani blaznosti zabodel.

Neža je hitela s hčerjo v bolnišnico in ga našla otroško začudenega. Razjokal se je, ko je zagledal ženo, pa ni skoro vedela, ali ne joče iz pijanosti.

»Glej,« je govoril, »zabodel me je. Po nedolžnem me je. „Tičmiš“ so mu rekli, pa je mene sunil.«

Tik pred smrtjo se je izpremenil. Čuden strah ga je obšel in je jecjal:

»Neža, za božje ime — slabo sem storil.«

Proseč, otroško začuden je bil izraz njegovega lica.

»Neža!« je prosil in drgetal.

»Anže,« je rekla vdano in pokojno, »naj bo pozabljeno.«

Umril je in usmiljenka mu je potegnila rjuho čez glavo. Neža in hči sta se vračale. Ko sta šle ob zamreženem oddelku za norce, sta slišale divji krik blaznega alkoholika:

»Same miši, same miši. Kam ste me zaprli, zlodeji, zlodeji!«

Nežica je vzdrgotala:

»Mama, Toni!«

Bil je morilec njenega očeta . . .

Doma je začela Nežica neutolažljivo jokati:

»Domov, domov, domov!«

Teta Reza je rekla:

»Pojdeš, sirota!« In k Neži se obrinvi je rekla:

»Tvoja ura je prišla, pojdi danes, mesto jutri!« . . .

Pomlad je še daleč, toda polje jo že sluti. Polje sniva o lepoti svojega bližnjega življenja. Zopet bo cvetelo in gnalo setve, kopali ga bodo in orali, gnojili in bramali, rosili ga bodo nalivi in nočne rose, grelo ga bo solnce in jutro in večere mu bo slajšal škrjanec v nebesni modrini . . .

Blatna cesta gre sredi polj, konji so blatni, voz je blaten. Pa je celo v blatu in vlagi, kakor veselo iznenajenje. Na vozu sedita dve bledi ženski bitji na nekoliko skrinjah, ki odskakujejo in odmetujejo vozeči se potnici. Voznik gre ob vozu, vleče vajeti in se zdajpazdaj ozre na voz in se dobrodušno popači: stari Jermol. Rahlo se je postaral. In kadarkoli se popači, zaigra popotnicama na vozu smehljaj ob ustih . . .

Kobiljekar je stopil čez prag in stegnili roko v pozdrav:

»Torej, nazaj!«

»Nazaj!«

Nič ni vprašal kako, zakaj in kdaj. Vse je vedel, videč Nežino lice in čujoč njeno besedo. Molče je potegnil mater in otroka v hišo in jima položil na mizo kruha, sira in jabolčnega mošta.

Pol ure pozneje so šli vtric prek polja k bajti. Sive kepaste megle so vse vprek na nebu ležale. Tisti hip so se pretrgale, deset mogočnih solčnih pramenov se je prelilo iz višine v polje in preletelo bajto sredi mokre grude.

»Oh, naša bajtica!« je zarajala Nežica z glasom stare, klepetave ženice. Kobiljekar in Neža sta se nasmehnila.

Stali so pred bajto. Kobiljekar se je pošalil:

»Glej no, zdaj pa nič ne vem, kje je ključ. Kam ste ga pa deli, preden ste šli?«

»Pod prag!« je Neža resno odvrnila.

»Potem je še pod pragom!« je menil Kobiljekar.

In res je bil ključ pod pragom . . .

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Bučilke
Zenne ure
Uhani
Kajatarojska trgovina ur, zlatnice in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1

Cement, opeka in premog

vsaka množina po znižanih cenah na razpolago.
H. Petrič, Ljubljana, Dunajska c. 33,
skladišče „Balkan“, Telefon inter. 366.

Manufakturna trgovina

MARIJA ROGELJ - Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 38

vljudno NAZNANJA, da

se je preselila v
Lingarjevo ulico 4

nasproti trgovine ČESNIK- ter
se PRIPOROČA še nadalje za
obilen obisk. — Blago dobro —
Cene nizke. 4014

Iščem dva HLAPCA

zanesljiva in trezna, h KONJEM. Plača po dogo-
voru. **FRANJO ŠVIGELJ**, Breg, p. Borovnica.

IVAN JAX IN SIN
GOSPOSVETSKA CESTA 2, LJUBLJANA

Šivalni stroji.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz
tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. Doslo
je ravnokar večje število
strojev za vsako obrt
Vezenje ponuja brez-
plačno. Pisalni stroji
ADLER, ceniki zastoni
in franko. Kolesa iz
prvih tovarov: **Dürkopp**,
Styria, Waffelrad in mo-
torete na prvo kolo.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (vžerni crep), najpreprostejše,
najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbe. Spretni zastopniki se sprejmejo.

KUPIMO vsako množino

starega svinca.

PUŠKARNA v KRANJU.

Perutnino

KOKOSI, PISČANCE, RACE — KUPUJE po naj-
višjih dnevnih cenah vsako SREDO in SOBOTO
I. SLAMIC, Glince 213.

Hamburg Amerika Linija

in

United American Lines Inc.

Filijalka

Simon Kmetec, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila
in prodaja vozne listke

Odhod iz Ljubljane vsak teden

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković, Zagreb

„B“ Cesta pri državnem kolodvoru

Podružnice:

Beograd: Balkanska ulica 25.

Sušak: Jovo Gj. Ivošević Karolinska cesta 160.

Split: Ante Bulić, Dioklecijanova obala 13.

Gruzi: Ivo Lovričević.

Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187.

Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihačević, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. **Ekspozitura:** Bled. **Interesna skupnost z Gospo-**
darsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.